

2015/2321(INI)

4.5.2016

VÉLEMÉNY

a Kulturális és Oktatási Bizottság részéről

a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság részére

a menekültekről: társadalmi befogadás és munkaerő-piaci integráció
(2015/2321(INI))

A vélemény előadója(*): Silvia Costa

(*) Társbizottsági eljárás – az eljárási szabályzat 54. cikke

JAVASLATOK

A Kulturális és Oktatási Bizottság felkéri a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi módosításokat:

- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, az 1951. évi egyezményben a menekültek jogállásával kapcsolatban megállapított nemzetközi kötelezettségekre és a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményre, valamint tekintettel a minden gyermeket nemtől, illetve faji, etnikai vagy társadalmi származástól függetlenül megillető, ingyenes általános iskolai oktatáshoz való alapvető jogra,
 - tekintettel a szükséghelyzetekben és elhúzódó válságokban élő gyermekek oktatásáról szóló, 2015. november 26-i állásfoglalására¹,
- A. mivel az Unióba érkező menedékkérők és menekültek közül minden negyedik gyermekkora és minden második 18 és 34 éves kor közötti; mivel a menekült és menedékkérő gyermekek száma nő, és mivel az oktatási és képzési politikák alapvető fontosságúak a menekültek megfelelő fogadása és munkaerő-piaci integrációja terén;
- B. mivel a gyermekek konfliktus sújtotta térségekből származnak, ahol akár hosszú időre megszakadt vagy korlátozottan működött az iskolai oktatás, vagy menekülttáborokból érkeznek, ahol csak kis részüknek volt hozzáférése bármilyen típusú oktatáshoz vagy lehetősége arra, hogy helyi iskolába járjon,
- C. mivel az EUROPOL 2015-ben közzétett adatai szerint legalább 10000 kísérő nélküli gyermek tűnt el érkezését követően Európában;
- D. mivel ahhoz, hogy a felnőtt menekültek be tudjanak illeszkedni a munkaerőpiacra, szükséges képezésük és végzettségük elismerése, továbbá konkrét intézkedésekre van szükség, amelyek elősegítik, hogy felsőoktatási képezést és konkrét készségeket szerezzenek;
1. felszólítja a Bizottságot, hogy az uniós migrációs politika tekintetében integrált megközelítést fogadjon el, valamint növelje a kultúra, az oktatás és a képzés súlyát azokon az operatív intézkedéseken belül, amelyeket az európai migrációs stratégia keretében hajtanak végre; kéri a Bizottságot, hogy a kultúrák közötti párbeszéd tekintetében konkrét politikát fogadjon el;
 2. felszólítja az Uniót és a tagállamokat, hogy humanitárius elveken és szolidaritáson alapuló holisztikus stratégia révén kezeljék a jelenlegi menekültválságot, és olyan tartós megoldásokat támogassanak, amelyek prioritássá teszik a biztonságos és legális belépési csatornák létrehozását és a menekültek és menedékkérők társadalmi és gazdasági integrációját többek között az oktatásra, a képzésre, a kultúrára és a sportra vonatkozó korai, célzott intézkedések révén, prioritássá teszik továbbá a befogadó társadalmak előtt álló kihívásokat, különösen a kiskorúak oktatáshoz való jogának biztosítása által menekültstátuszuktól függetlenül, amint arról az ENSZ gyermek jogairól szóló

¹ Elfogadott szövegek, P8_TA(2015)0418.

egyezményének 22. cikke rendelkezik, a gyermek mindenk felett álló érdekeit tekintve alapvető szempontnak;

3. kitarthat, hogy tanulmányok készítése, kutatások végzése és statisztikák gyűjtése révén kimerítő elemzést kell végezni annak érdekében, hogy értékelni lehessen a jelenleg az Unióban tartózkodó menekültek uniós munkaerő-piaci integrációjával kapcsolatos lehetőségeket, valamint a legjobb javaslatokat lehessen tenni a politikai kezdeményezésekre és fellépésekre annak megállapítása céljából, hogy milyen oktatási és különösen felnőttoktatási stratégiára van szükség, figyelembe véve a menekültek jelenlegi képesítéseit is;
4. ismételten hangsúlyozza a menekültügyi eljárásokról szóló felülvizsgált irányelvből (2013/32/EU), a befogadási feltételekről szóló felülvizsgált irányelvből (2013/33/EU), a szakképesítésekről szóló felülvizsgált irányelvből (2004/83/EK), a felülvizsgált dublini rendeletből (604/2013/EU) és az Eurodac-rendeletből (603/2013/EU) álló európai menekültügyi rendszernek a tagállami nemzeti jogba való gyors és teljes körű átültetésének fontosságát; felszólítja a tagállamokat a gyors és teljes körű végrehajtásra; hangsúlyozza, hogy a menekültek egész Európán belüli integrációjának lehetővé tételéhez döntő fontosságú, hogy a tagállamok gyorsan végrehajtsák a befogadási feltételekről szóló felülvizsgált irányelvet;
5. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi humanitárius válságban a gyermek- és fiatalkorú menekülteknek a minőségi oktatási szolgáltatásokhoz és segítségnyújtáshoz való hozzáféréseinek biztosítása egyrészt az európai, nemzeti, regionális és helyi hatóságok kötelessége, másrészt társadalmi befogadásuk, védelmük, hosszú távú munkaerő-piaci integrációjuk, valamint kizsákmányolásuk megelőzésének legfontosabb előfeltétele; hangsúlyozza a kulturális és nyelvi közvetítés biztosításának szükségességét abban az időszakban, amelyben a menekültek és menedékkérők kezdik megismerni a befogadó ország nyelvét, valamint kulturális és társadalmi értékeit;
6. hangsúlyozza az ingyenes közoktatás, a kultúra, az interkulturális és vallások közötti párbeszéd, a formális és informális tanulás, az egész életen át tartó tanulás, valamint az ifjúság- és sportpolitika alapvető szerepét a menekültek és menedékkérők integrációjának és társadalmi befogadásának elősegítése terén, valamint a befogadó országok megértésének és szolidaritásának szerepét a rasszizmus, idegengyűlölet és szélsőséges elleni küzdelem terén, továbbá a nagyobb kohézióval rendelkező és befogadóbb társadalom létrehozása terén, amelynek alapja a kulturális sokszínűség és az alapvető jogoknak az Európai Unió Alapjogi Chartájával és a közös európai értékek előmozdítása, valamint az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó legmagasabb szintű nemzetközi normákkal összhangban történő védelme;
7. hangsúlyozza a helyi népesség és a menekültek, illetve menedékkérők közötti pozitív kapcsolatok elősegítésének fontosságát, többek között kulturális és sportesemények által;
8. mélyen aggasztja a kulturális hálózatok jelenlegi eltűnése, amely a Kreatív Európa keretprogram új irányultságának tudható be;
9. hangsúlyozza, hogy a menekülttáborokban működő oktatási intézmények, illetve a tagállamok iskolarendszere közötti zökkenőmentes átmenethez hatékony eljárásokra van szükség;

10. hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a tagállamok megkönnyítsék a menekült diákok iskolai beiratkozását az oktatás minden szintjén, és nagyobb erőfeszítést sürget a diákok szétosztása és a nemzeti oktatási rendszerekben való hatékony elhelyezésük érdekében;
11. felszólítja az Uniót és a tagállamokat „oktatási folyosók” létrehozására, előmozdítva az európai egyetemekkel és a Mediterrán Egyetemek Uniójával (UNIMED) kötött megállapodásokat a konfliktusövezetekből érkező menekült diákok befogadására, az oktatáshoz való hozzáférésük megkönnyítése, valamint a kölcsönös támogatás és az önkéntesség előmozdítása érdekében; üdvözli a számos európai egyetem és azok partnerségei által ezzel kapcsolatban elfogadott kezdeményezéseket;
12. üdvözli a non-profit intézmények által indított európai és nemzeti programokat, valamint magánkezdeményezéseket, amelyek segítséget nyújtanak a tudományos vagy más szakterületen tevékenykedő migráns egyetemi oktatóknak, valamint helyesli ezek fejlesztésének elősegítését és támogatásukat;
13. felhívja a tagállamokat, hogy az integráció azonnali megkezdésének biztosítása érdekében nyújtsanak megoldásokat a gyakorlatközpontú, érthető előkészítő jellegű oktatási tájékoztatáshoz különböző nyelveken;
14. úgy véli, hogy a nyelvtanfolyamok és a helyi kultúra áttekintő ismertetésének együttese, a gyakorlati készségek tanítása és a szakképzés, továbbá a tájékoztatás a szolgáltatásokhoz való hozzáféréstől az integráció előmozdításának helyes eszközei, valamint a jövőbeni fejlődés és siker alapjai a befogadó országban;
15. kéri az Uniót és a tagállamokat, hogy nyújtsanak megfelelő ideig tartó és minőségű nyelvtanfolyamokat – beleértve a pedagógiai támogatást – a menekült és menedékkérő gyermekek, fiatalok és felnőttek számára, és vegyék figyelembe az egyes csoportok, különösen a nők, a kísérő nélküli kiskorúak és az alapoktatás nélküli felnőttek sajátos szükségleteit és gyengeségeit;
16. felszólítja a tagállamokat, hogy az oktatási rendszerbe való bekerülésükkor nyújtsanak célzott támogatást a gyermekeknek és a fiataloknak, például intenzív nyelvtanfolyamokon és általános felkészítő programokon keresztül, hogy mielőbb becsatlakozhassanak a normál osztályokba;
17. úgy véli, hogy az egész életen át való tanuláshoz való hozzáférés kiterjesztése – beleértve a nem formális és informális tanulást és a szakmai képzést is – alkalmas rá, hogy a menekültek aktív befogadásának hatékony eszköze legyen, elősegítve a társadalmi részvételt, és európai munkaerő-piaci és társadalmi integrációjukat, egyúttal megelőzve, hogy a magasan képzett migránsok tudása kárba vesszen, jólétük megőrzése és a befogadó országok munkaerőpiacának felpozícióba kerülése érdekében; ebben a tekintetben felhívja a tagállamokat olyan kezdeményezések kidolgozására, amelyek elismerik a menekültek kompetenciáit és képzettségét az európai képesítési keretrendszer szerepének erősítése és a nem formális és informális tanulás eredményeinek érvényesítése révén, továbbá felhívja őket az elismerés és értékelés rugalmas, gyors, átlátható, egyszerű és könnyen hozzáférhető eljárások révén történő biztosítására, amelyek hivatalos oklevelek kiadásához vezetnek;
18. arra ösztönzi a tagállamokat, hogy alakítsanak ki célzott platformokat és többnyelvű

interenetes portálokat, amelyek célja tömör és könnyen hozzáférhető információ nyújtása az elismertetés lehetőségeiről, a működő integrációs programokról, és a felelős intézmények listájáról, emlékezve arra, hogy minden uniós és EGT-tagállamban működik egy hivatalos, a felsőfokú tanulmányok és oklevelek elismerésével foglalkozó nemzeti információs központ, amely módot ad az egyetemi képesítések összehasonlítására, és ösztönzi a tagállamokat, hogy karolják fel ezt a szolgáltatást;

19. üdvözli a migránsok, menekültek és menedékkérők számára a formális és nem formális oktatás, a szakképzés, a szakmai gyakorlat és önkéntes munka lehetőségeire vonatkozó többnyelvű információkat kínáló megoldásokat; ezért kéri az ilyen szolgáltatások kiterjesztését; fenntartja azt a nézetét, hogy ki kell terjeszteni az egész életen át tartó tanulás átfogó stratégiáit, amelyek bővítik a kisgyermekkorai neveléshez és gondozáshoz, a szakképzéshez és a felnőttoktatáshoz való hozzáférést, és olyan keretet kell kialakítani, amely munkájukat illetően jogbiztonságot nyújt azoknak az önkénteseknek és szakembereknek, akik menekültekkel dolgoznak, illetve képességfejlesztő és továbbképző programokkal szolgál számukra;
20. hangsúlyozza az oktatás biztosításának fontosságát a sürgősségi helyzetbe került gyermekek számára, beleértve a menekült gyermekeket; üdvözli, hogy az Unió a humanitárius segítségnyújtásra fordított teljes 2016. évi költségvetésének 4 %-át az oktatásra költi, és felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is szorgalmazzák nemzetközi szinten a sürgősségi helyzetben lévők oktatására fordított támogatás meglévő segélyprogramokon belüli növelését, tekintettel az Isztambulban 2016 májusában tartandó humanitárius csúcstalálkozóra;
21. emlékezteti az Uniót és a tagállamokat arra a kötelezettségükre, hogy a nemzetközi rendelkezéseknek megfelelően különleges védelmet biztosítsanak a kiskorúak részére, és különösen garantálják hozzáférésüket az iskolákhoz és oktatási létesítményekhez;
22. ajánlja, hogy a menekült gyermekek részére saját országuk nyelvén tartsanak kiegészítő nyelvórákat;
23. hangsúlyozza annak sürgető szükségességét, hogy a kísértő nélküli kiskorúak külön védelemben részesüljenek a munkával kapcsolatos kizsákmányolással, erőszakkal és emberkereskedelemmel szemben; továbbá személyes mentorokra és célzott intézkedésekre van szükség, különösen a kiskorú lányok esetében, akik gyakran sérülékenyebbek, nagyobb mértékben ki vannak téve a kizsákmányolás, az emberkereskedelem és a szexuális erőszak veszélyének, és könnyebben rekednek az oktatási rendszeren kívül;
24. hangsúlyozza, hogy szükség van a menekültek és a menedékkérők figyelmének felkeltésére a munkapiacra őket megillető jogok iránt;
25. kéri az uniós tagállamokat, hogy a menekültek és a menedékkérők számára biztosítsák alapvető jogaik teljes körű és hatékony védelmét az emberkereskedelem elleni küzdelemre, valamint a rabszolgaság és a munkaerő kizsákmányolása minden formájának korlátozására irányuló intézkedések határozott javítása által;
26. hangsúlyozza, hogy meg kell előzni a szegregált közösségek kialakulását, mivel korlátozzák a társadalmi integrációt és a munkaerő-piaci lehetőségeket;

27. hangsúlyozza, hogy fontos beruházásokkal támogatni azokat a projekteket, amelyek célja az egész életen át tartó tanulási lehetőségekre és a tanulószereződéses képzésre fordított nagyobb figyelem révén elősegíteni a menekültek munkaerő-piaci beilleszkedését; felhívja a tagállamokat, hogy hajtsanak végre nagyobb volumenű beruházásokat a műszaki képzés és a szakképzés, a vállalkozói készségek oktatása, a részben az iskolában, részben a munkahelyen történő képzés és különösen a duális oktatás terén, többek között a strukturális alapok felhasználásával;
28. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy többek között az EU területén működő fogadóállomásokon és gyűjtőpontokon indítsanak el oktatási támogató intézkedéseket, főként a befogadó környezet kialakításának érdekében; hangsúlyozza továbbá, hogy támogatást kell nyújtani azoknak a humanitárius szervezeteknek és nem kormányzati szervezeteknek, amely a befogadó táborokban már elindítottak ösztönző és oktatási projekteket; fontosnak tartja, hogy segítséget és támogatást nyújtsanak valódi oktatási létesítmények fejlesztésére a menekülttáborokban, ideértve a harmadik országokban működő táborokat is;
29. a menekültek integrációja szempontjából kiemeli az önkéntes munka jelentőségét, hangsúlyozza, hogy meg kell hozni az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy megfelelő képzésben részesüljenek a menekültek integrációjában és oktatásában önként részt vevő személyek;
30. üdvözli az új ajánlattételi felhívásokat, amelyek az interkulturális párbeszédet, a kulturális és társadalmi befogadást és az integrációt célzó kulturális, oktatási, sportprogramokat, valamint ifjúsági mobilitási programokat támogatnak a Kreatív Európa és az Erasmus+ programok keretében; hangsúlyozza az olyan projektek alkalmazása előtt álló akadályok elmozdításának szükségességét, amelyek célja a menekültek integrációja, valamint annak szükségességét, hogy a programokhoz való hozzáférést mindenki számára megkönnyítsék;
31. hangsúlyozza, hogy a sport a társadalmi és a kultúrák közötti párbeszéd előmozdításának eszközeként fontos szerepet tölt be, és felszólítja az európai intézményeket és a tagállamokat, hogy hajtsák végre a menekültek sporton keresztül történő társadalmi integrációját célzó programokat;
32. támogatja a sportszervezetek meglévő kezdeményezéseit, valamint a menekültek társadalmi integrációja céljából a sporttevékenységekkel foglalkozó különböző szervezetek körében ösztönzi a bevált gyakorlatok cseréjét;
33. elismeri, hogy a menekült nők nem férnek hozzá kellő mértékben az információkhoz, a tanácsadáshoz, az iránymutatáshoz és a képzésekhez; hangsúlyozza a megfelelő képzések, a személyre szabott szolgáltatások és az egyedi igényeikhez igazodó integrációs intézkedések jelentőségét, amelyek célja a menekült nők készségeinek és oktatásának javítása; ezért a menekült és menedékkérő nők képzési programokba való bevonását szorgalmazza annak érdekében, hogy megszüntessék elszigeteltségüket, növeljék cselekvőképességüket és függetlenségüket, valamint javítsák a helyi szokásokkal és mindennapi élettel kapcsolatos tájékozottságukat, így módon biztosítva számukra ismét az egyenlőség, a közösséghez tartozás és az önbecsülés érzését;
34. kéri a tagállamokat, hogy karolják fel a hatóságok, a nem kormányzati szervezetek, a szociális partnerek, a civil társadalmi szervezetek és a menekültek közösségei közötti

fokozottabb együttműködés, politikai koherencia és párbeszéd biztosítását célzó kezdeményezéseket a kölcsönös ismeretek és megértés elmélyítése érdekében, valamint kéri a tagállamokat, hogy elemezzék a magas minőségű oktatáshoz való egyenlő hozzáférést biztosító további kezdeményezések indításának lehetőségét, amelyek révén a migránsok és menekültek pozitív oktatási környezetbe integrálhatók;

35. felhívja az Uniót és a tagállamokat, hogy hatékony módon koordinálják tevékenységeiket annak érdekében, hogy megfelelő befogadó létesítményeket hozzanak létre, amelyek tisztességes életkörülményeket biztosítanak, és megelőzik az elkülönült vagy gettósodott közösségek kialakulását, amelyek korlátozzák a befogadó állam társadalmába történő integrációt;
36. kéri a tagállamokat, hogy a menekültek jobb munkaerő-piaci integrációja érdekében támogassák a regionális hatóságok, a munkaerő-közvetítő ügynökségek és a vállalatok közötti együttműködés előmozdítását célzó kezdeményezéseket;
37. hangsúlyozza a tanárok alapvető szerepét a menekült és migráns gyermekeknek és fiataloknak az oktatási rendszerbe való integrálása terén, és hangsúlyozza, hogy szükség van az erre szakosodott tanítókra, illetve az ezirányú továbbképzések oktatóira; erre tekintettel felhívja az Uniót és a tagállamokat, hogy mérlegeljék együttműködési csatornák létrehozását a tanárok részére, amelyek révén megoszthatják tapasztalataikat, lehetőségük nyílik a bevált gyakorlatok cseréjére és kölcsönös támogatást kapnak egymástól;
38. felszólítja a tagállamokat, hogy segítsenek a migráns tanároknak és felsőoktatási oktatóknak abban, hogy egyrészt javítsanak helyzetükön, másrészt megfelelően hasznosíthassák nyelvi és tanári készségeiket és tapasztalataikat az oktatási rendszerben;
39. támogatja azt az elképzelést, hogy a tanárok részére információs szolgálatokat hozzanak létre, amelyek aktuális segítséget nyújtanak számukra az osztályteremben belüli sokféleség különböző formáinak kezeléséhez, elősegítik a kultúrák közötti párbeszédet és iránymutatással szolgálnak olyan esetekben, amikor konfliktusokba ütköznek vagy a radikalizálódás veszélyének kitett tanulókkal találkoznak;
40. felhívja a tagállamokat, hogy bővítsék a politikai ismeretek oktatásának lehetőségeit, és biztosítsanak megfelelő képzési lehetőségeket és tananyagot a menekülés okainak tisztázása, valamint a szélsőségeség elleni küzdelem terén;
41. hangsúlyozza az iskolák által a tanácsadás, a nyelvi és kulturális közvetítés terén betöltött szerep fontosságát, beleértve a demokratikus értékek közvetítését az állampolgári ismeretek oktatása és aktív állampolgársági programok révén, továbbá az iskolák kulcsszerepét a tanulók – és egész családjuk – társadalmi és kulturális befogadása és integrációja felgyorsításának és biztosításának terén;
42. üdvözli a Tanács arra irányuló döntését, hogy a 2015–2018. évre szóló kulturális munkatervben konkrét intézkedéseket szentel a kultúra, a művészetek és a kultúrák közötti párbeszéd által a bevándorlók integrációjában betöltött szerepnek, valamint számba veszi a tagállamokban alkalmazott bevált gyakorlatokat;
43. hangsúlyozza, hogy a művészet integrációs eszközként való használatát jobban elő kellene

mozdítani, valamint elő kellene segíteni és fokozni kellene a menekültek művészeti tevékenységekben való részvételét;

44. üdvözli a Bizottság által létrehozott, a kultúrák közötti párbeszéddel, valamint a bevándorlók és a menekültek művészeteken és párbeszédén keresztül történő integrálásával foglalkozó új szakértői munkacsoportot¹, amely 2017 végén készül kiadni egy helyes gyakorlatokról szóló kézikönyvet;
45. hangsúlyozza az oktatási alkalmazások, videók és feladatok, valamint a menekülteknek készült – oktatásuk és képzésük megkönnyítésére és kiegészítésére szolgáló – tanulási platformok előmozdításának és továbbfejlesztésének a jelentőségét;
46. kitar a felhasználatlan források felhasználása, illetve további – pl. az európai migrációs stratégia és a Szociális Alap révén elérhető – források igénybevétele mellett a strukturált, hosszú távú fellépések és stratégiák kidolgozása érdekében; ezért felhívja a Tanács és a Bizottság figyelmét arra, hogy a többéves pénzügyi keret felülvizsgálata során át kell csoportosítani a meglévő forrásokat, valamint arra, hogy lehetővé kell tenni jelentős mértékű támogatás rendelkezésre bocsátását a tagállamok számára a befogadásra és integrálásra irányuló fellépések finanszírozásához, a menekültek befogadására irányuló politikák tartósságának és konzisztenciájának biztosítása érdekében;
47. kéri a tagállamokat, hogy folytassák az európai szemeszter keretében meghatározott országspecifikus ajánlások végrehajtásával kapcsolatos munkát;

¹ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14444-2015-INIT/hu/pdf>

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG ZÁRÓSZAVAZÁSÁNAK EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	26.4.2016
A zárószavazás eredménye	+: 24 -: 2 0: 1
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Andrew Lewer, Svetoslav Hristov Malinov, Stefano Maullu, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Michaela Šojdrová, Yana Toom, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wentz, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Lybacka
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Therese Comodini Cachia, Mary Honeyball, Ilhan Kyuchyuk, Martina Michels